LAUSUNTO

Helsinki 8.1.2021

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA

Viite: HE 245/2020 vp

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveyspoliittinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on yli 220 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäseninä yli 70 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Lisätietoja:
erityisasiantuntija Päivi Opari, paivi.opari@soste.fi, 040 588 6154
erityisasiantuntija Päivi Nykyri, paivi.nykyri@soste.fi, 045 657 6769

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

LAUSUNNON KESKEINEN SISÄLTÖ:

- SOSTE pitää muutoksia tartuntatautilakiin tarpeellisena varautumisena koronatilanteen pahentumiseen.
- SOSTE korostaa, että koronaepidemian hoitamisen ohella ihmisten välttämättömät palvelut tulee turvata ja potilas- ja asiakasturvallisuus varmistaa, jotta palveluvelka ei enää merkittävästi kasva. Tarvittaessa tulee käyttää yksityisen ja kolmannen sektorin tuottamia palveluita lisäresurssina.
- Järjestöjen työn tarve ja merkitys korostuvat yhteiskunnallisesti poikkeuksellisina aikoina ja ihmisiä tulee ohjata kolmannen sektorin tarjoaman avun ja tuen piiriin. Samalla tulee varmistaa, että järjestöjen toimintaedellytykset turvataan.
- SOSTE näkee tärkeänä tartuntatautilainsäädännön myöhemmän jatkokehittämisen tulevien poikkeustilanteiden varalta.

LAUSUNTO

Sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan muuttaminen sekä maksettavat korvaukset (9 a §, 79 § ja 79 a §)

SOSTE pitää nykyisessä epidemiatilanteessa välttämättömänä tehdä tarvittavat muutokset tartuntatautilakiin ihmisten terveyden suojelemiseksi.

SOSTE korostaa, että koronaepidemian hoitamisen ohella ihmisten välttämättömät palvelut on turvattava. Sote-palveluissa on viime keväästä lähtien syntynyt palveluvelkaa erityisesti hoidon ja kuntoutuksen osalta ja osalla ihmisistä terveys ja toimintakyky ovat olleet uhattuina eri syistä aiheutuneiden palvelukatkosten vuoksi. Jo kerääntyneen palveluvelan purkamiseen on tehtävä tarvittavat suunnitelmat ja kohdennettava resursseja niiden toteuttamiseen.

Jatkossa mahdollisesti syntyvä palveluvaje tulee pyrkiä pitämään mahdollisimman pienenä. Kiireettömiksi luokiteltuja palvelujakaan ei pidä joutua odottamaan liian pitkään, sillä vähitellen terveyteen ja hyvinvointiin kohdistuvat haitat alkavat todentua. Samalla paine palvelujärjestelmää kohtaan kasvaa entisestään ja kustannukset nousevat. Tarvittaessa tulee hyödyntää yksityisen ja kolmannen sektorin tuottamia palveluita lisäresurssina esimerkiksi palveluseteleiden tai muiden sopimusten kautta.

Potilas- ja asiakasturvallisuus on varmistettava siten, että ihmiset kokevat asioinnin turvalliseksi. Ihmisiä tulee rohkaista käyttämään heidän tarvitsemiaan sosiaali- ja terveyspalveluja. Viime kevään kokemukset osoittivat, että diagnoosit viivästyivät ihmisten jättäessä menemättä vastaanotolle joko tartunnan pelossa tai koska eivät halunneet olla vaivaksi.

Annettavien toimintaohjeiden tulee olla selkeästi ymmärrettäviä. Viime keväänä esimerkiksi kuntoutuksen osalta tapahtui turhia kuntoutuksen keskeytyksiä, kun kuntoutuspalvelujen tarjoajien tulkittiin olevan sellaisia henkilöitä, joilla ei ole pääsyä hoitolaitoksissa tai asumisyksiköissä olevien asiakkaiden luokse. Tämä tulkinta oli vastoin ohjeiden alkuperäistä tarkoitusta. Tällaisten tilanteiden syntymistä tulee jatkossa välttää.

Järjestöt ja muut kolmannen sektorin toimijat ovat merkittäviä avun ja tuen tarjoajia, joiden merkitys korostuu yhteiskunnallisesti epävakaina ja poikkeuksellisina aikoina. Julkisista palveluista on oltava toimiva ohjaus tämän avun ja tuen piiriin. Samalla on varmistettava, että järjestöjen toimintaedellytykset turvataan. Sosiaalibarometri 2020:n mukaan koronaepidemian aikana yhdistykset korvasivat monin paikoin julkisen sektorin jättämää aukkoa neuvonnassa ja ohjauksessa sekä sopeuttivat toimintaansa kehittämällä uudenlaista tukea apua tarvitseville.

Koronavirustaudin leviämisen estäminen oppilaitoksissa ja varhaiskasvatuksessa (57 a §)

Hallituksen esityksessä on tuotu kattavasti esille hygieniaohjeiden noudattaminen sekä opetuksen porrastaminen ja erilaiset tilajärjestelyt etäisyyden ylläpitämiseksi. SOSTE haluaa kiinnittää huomiota siihen, että tartuntojen ehkäisemisen ohella poikkeuksellisissa olosuhteissa on tärkeä maksimoida eri asteista tukea tarvitsevien lasten ja oppilaiden tuen määrä osaamiserojen kasvun ehkäisemiseksi.

Koulun antaman tuen lisäksi ulkopuolisten tahojen tarjoaman tuen hyödyntäminen tukea tarvitsevien oppilaiden kohdalla, kuten esimerkiksi järjestöjen ja vapaaehtoisten tarjoama läksytuki, on kannatettavaa.

Lainsäädännön kehittäminen jatkossa

SOSTE näkee tärkeänä tartuntatautilainsäädännön jatkokehittämisen mahdollisten tulevien epidemioiden varalta. Saadut kokemukset antavat hyvän pohjan jatkotyölle.